

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-2103/19-T

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace
Sídlo	Na Vizině 28, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava
E-mail	domov.vizina@seznam.cz
IČ	61989258
Identifikátor	600026876
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Jan Effenberger
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Na Vizině 28, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava
Termín inspekční činnosti	20. 11. 2019 – 22. 11. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaných dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace (dále „DD“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny.

V šesti rodinných skupinách bylo umístěno 43 dětí (aktuálně byla polovina dětí ve věku do deseti let) a dvě zletilé nezaopatřené osoby absolvující střední školu byly v péči DD na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na povolání. Fyzický stav k termínu inspekční činnosti byl 43 osob – jedno dítě bylo hospitalizováno a jedno bylo na dlouhodobé dovolence u zákonných zástupců. Dětský domov není bezbariérový. Stravování je zajištěno vlastní školní jídelnou.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Realizace výchovně vzdělávacích činností, jednotlivé cíle a kroky jsou stanoveny ve školním vzdělávacím programu dětského domova. Obsah ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti si vychovatelé rozpracovávají dle konkrétních podmínek svých rodinných skupin. Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností, na jejichž obsahu se také podílejí děti, konkretizují aktivity rodinných skupin pro jednotlivé dny v týdnu.

Organizační struktura odpovídá typu a velikosti zařízení. Při řízení subjektu využívá ředitel každodenní kontakt se všemi zaměstnanci. Plán kontrolní a hospitační činnosti je nastaven, avšak jeho naplňování není podchyceno, cílená analýza zjištění a přijímaná opatření nejsou důsledně vyhodnocovány. Koncepční snahy v oblasti pedagogického rozvoje jsou nahodilé, reagují pouze na vzniklé problémy. Oblasti pedagogických procesů (jednotné působení vychovatelů na děti) se vyhodnocují nesystematicky. Dílčí poznatky z hospitační činnosti jsou projednávány na pedagogických radách. Jejich frekvence je dostatečná k řešení aktuálních situací jednotlivých rodinných skupin a měnícího se psychického rozpoložení dětí. Podílení se dětí na procesu vzdělávání a organizace v dětském domově je zabezpečen prostřednictvím vytvořené spolusprávy za pravidelné účasti sociální pracovnice.

Rozpis služeb přímé pedagogické činnosti vychovatelů byl vhodně nastaven, péče o děti v nočních hodinách byla v dostatečném počtu zabezpečena nepedagogickými pracovníky. Tým pedagogických pracovníků je stabilní, dochází pouze k dílčím změnám, jeho počet je dostačující, což přispívá k diferencované péči a vnímanému psychickému bezpečí. Dětem byla na základě různých projevů chování zabezpečena intervenční pomoc (např. psychoterapie, medikace) klinickou psycholožkou nebo pedopsychiatrem, děti s vadou řeči navštěvovaly logopedickou ambulanci.

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků ředitel podporuje a další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřuje zejména na aktualizaci právních předpisů a specifické projevy dětí (agresivita, rizikové chování). Daná témata se snaží průběžně využívat v praxi.

Kontakty s rodiči zajišťuje především vedení dětského domova a sociální pracovnice. Pravidelně zákonné zástupce písemně informuje o výsledcích výchovy a vzdělávání v DD. Ve spolupráci s pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí podněcuje vedení DD rodiče ke kontaktům se svými dětmi. U významné části umístěných dětí se dařilo v pravidelných intervalech zajistit víkendové pobyty u rodičů. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že jim není bráněno v telefonickém kontaktu s rodiči.

Stanovená výše kapesného odpovídá vnitřnímu řádu DD. S kapesným děti mohly hospodařit samostatně, což v dětech rozvíjelo správné návyky v oblasti finanční gramotnosti.

Prevence sociálně patologických jevů byla v zařízení zabezpečována průběžně všemi pedagogickými zaměstnanci, ale i externími pracovníky nebo organizacemi. Minimální

preventivní program byl správně nastaven na aktuální patologické jevy, jako je užívání drog, prevence šikany, řešení vztahů v kolektivu, možná trestná činnost, záškoláctví a další. Obsah navazoval na vyhodnocení nevhodného chování dětí v uplynulém období (útěky, alkohol, kouření), způsob předcházení a minimalizaci výskytu těchto jevů. Nedílnou součástí preventivního programu se staly podporované volnočasové aktivity mimo zařízení, pořádané jinými organizacemi mimo DD, např. sportovní, taneční a výtvarné kroužky.

Prostředí DD je estetické, čisté, prostorové uspořádání a vybavení se podobá běžné domácnosti. Každá rodinná skupina má uzavřený prostor, ve kterém jsou ložnice, obývací pokoj, modernizované kuchyně a sociální zařízení. Na výzdobě pokojů se podílejí děti samy, na vkusné estetizaci společných prostor participovali studenti vysoké školy. V každé rodinné skupině si děti pod dohledem vychovatelů připravují celodenní sobotní stravu. Děti jsou tak vedeny k samostatnosti a získávání praktických dovedností. V ostatních dnech je strava připravována školní jídelnou. Denně jsou podávány teplé večeře.

V rámci trávení volného času děti aktivně využívají místnost určenou ke hrám (např. stolní tenis) a posilovnu. K relaxačním a sportovním aktivitám slouží dětem venkovní areál se zelení, hřištěm a koutkem pro nejmladší děti s hracími prvky. Bezpečnostní nedostatky na venkovní ploše, zjištěné při minulé inspekční činnosti, byly plně odstraněny. V ložnicích má každé dítě svůj prostor pro učení, odpočinek i klidové aktivity, psací stůl a v pokojích skříň pro ukládání osobních věcí. V každém obývacím pokoji je umístěn počítač, který děti běžně používají. Děti předškolního a mladšího školního věku nemají k dispozici nábytek dle jejich antropometrických požadavků, zejména k přípravě do školy (psaní). DD poskytuje dětem plné přímé zaopatření včetně pořízení vybavení pro sport, turistiku a zájmové činnosti, náklady na dopravu dětí k zákonným zástupcům hradí zařízení individuálně. Vstupní prostory DD jsou monitorovány kamerovým systémem se záznamem.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Obsahová náplň týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti pro jednotlivé rodinné skupiny je různorodá, podporuje rozvoj osobnosti dítěte. Vhodnost jednotlivých aktivit je pravidelně vyhodnocována na schůzkách pedagogů s vedením DD.

Programy rozvoje osobnosti dětí jsou velmi dobře nastavené a zohledňují aktuální situaci konkrétního dítěte včetně jeho individuálních potřeb. Jako pozitivní a prokazatelné, je jejich důsledné propojení se školním vzdělávacím programem. U některých dětí se však vyskytuje velká prodleva od nástupu do DD k vytvoření tohoto programu, což může vést k absenci individualizovaného přístupu k dítěti.

Vychovatelé v hospitovaných odpoledních činnostech účelně zařazovali individuální práci dětí, jejich spolupráci v menších skupinách a společnou skupinovou práci. V individuálních případech pedagogičtí pracovníci empaticky reagovali na jejich psychický stav, svá očekávání vhodně s dětmi komunikovali a přizpůsobovali jim cíle a obsah vzdělávání. Ve vybraných aktivitách byly děti vybízeny k sebehodnocení nebo vzájemnému hodnocení, na výběru aktivit se samy podílely a navrhovaly je. Vychovatelé pomocí vhodně zvolených metod a forem práce budovali u dětí reálný sebenáhled, učili je sdělovat kritiku přiměřeným způsobem, posilovali skupinovou dynamiku. Sociálně méně úspěšné děti byly záměrně podporovány v rozvoji kultivovaných vyjadřovacích schopností, tato snaha byla patrná hlavně v individuálních činnostech.

Při hospitační činnosti bylo zjištěno, že někteří vychovatelé nemají vždy dostatečný přehled o svěřených dětech. Tento jev se vyskytuje zejména při individuální přípravě do školy, která

se realizuje ve výchovatelně, a ostatní děti jsou ve vedlejší místnosti. Při rozhovorech s dětmi se prokázalo jejich zneužívání nejednotného přístupu vychovatelů.

Ve svých rodinných skupinách si děti udržovaly pořádek většinou samy, aktivně se podílely na estetizaci ložnic a společných prostor DD. Děti byly vhodně vedeny k aktivnímu řešení problémů, k dokončení zadaného úkolu, k bezpečnému a šetrnému zacházení s vybavením zařízení. Zadané úkoly plnily se zájmem, průběžně byly vedeny ke spolupráci. Zavedené a dětmi dodržované správné pracovní návyky společně s aktivitami cílenými na kultivaci vztahů mezi nimi vytvářely vhodný předpoklad pro rozvoj pracovních a sociálních kompetencí. Při hospitacích vychovatelé rozvíjeli záměrně také kompetence k učení.

DD vytváří vhodné podmínky pro blízké soužití sourozenců a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Děti se velice aktivně podílely na činnostech souvisejících s běžným chodem domova, včetně péče o mladší děti, což podporovalo jejich zapojení do sociálních vztahů, navazování přátelství a eliminaci vzniku jakýchkoli forem izolace. Děti automaticky přijímaly zodpovědnost za své denní povinnosti, starší z nich si samy organizovaly volný čas, rozumně zacházely s penězi.

Většina dětí tráví svůj volný čas v externích zájmových nebo volnočasových aktivitách, zařízení tak podporuje navazování vrstevnických vztahů mimo zařízení. Děti v rozhovorech také potvrdily, že se těchto aktivit rády účastní. Trávit svůj volný čas pedagogové umožňují dětem na samostatných vycházkách. Většina dětí je pravidelně využívá, mladší v doprovodu starších sourozenců nebo jiných dětí.

Výchovně vzdělávací činnost probíhala v přátelském a bezpečném sociálním prostředí, které dětem umožňovalo uspokojování jejich sociálních i emočních potřeb. Komunikace mezi pedagogickými pracovníky a dětmi byla přirozená, spontánní, založená na vzájemném respektu, nespolupracující chování dětí nebylo v průběhu inspekční činnosti zaznamenáno. Vychovatelé věnovali soustavnou pozornost psychohygienickým podmínkám, správné životosprávě i sebeobsluze, čímž naplňovali zásady zdravého životního stylu. V průběhu inspekční činnosti nebyly zaznamenány nepřátelské projevy dětí vůči zařízení, personálu nebo sobě navzájem. DD má zřízenou schránku důvěry, kterou však děti příliš nevyužívají, s případnými problémy se obrací přímo na pedagogy školského zařízení.

Hodnocení výsledků vzdělávání

DD se zabývá výsledky výchovy a vzdělávání. Pravidelně sleduje psychosomatický stav umístěných dětí a vede o nich zápisy v jejich osobní dokumentaci. Výsledky výchovy a vzdělávání jak v DD, tak i výsledky výuky ve školách, které děti navštěvují, jsou průběžně projednávány na jednáních pedagogické rady. Úspěchy dětí (zlepšení prospěchu i chování) jsou vychovateli oceňovány a případné příčiny jednotlivých školních neúspěchů analyzovány s přijetím optimálního řešení. V rámci prevence školní neúspěšnosti dětí vychovatelé průběžně spolupracují s třídními učiteli, pravidelně se účastní třídních schůzek. Doučování zejména z matematiky a anglického jazyka je zajištěno pravidelnými návštěvami studentů z vysoké školy. Pedagogové DD ve sledovaném období udělovali zejména kladná opatření ve výchově k větší motivaci v jejich chování. Hodnocení dětí probíhalo převážně slovně neprodleně po vykonání zadaného úkolu, v rámci každodenního hodnocení jednotlivců rodinné skupiny nebo pravidelně při setkávání celé komunity DD.

Pro DD je prioritní spolupráce s biologickými rodinami dětí, která je vedením vyhodnocena jako problematická. Přesto zařízení usiluje o co nejčastější jejich kontakt jak v DD, tak i v rodinách osob odpovědných za výchovu. Pobyty jsou uskutečňovány během víkendů

i prázdnin. DD umožňuje setkávání se spolužáky, kamarády či jinými osobami, které jsou v určitém konkrétním vztahu k dítěti.

Výchovně vzdělávací výsledky dětí odpovídaly očekávaným výstupům školního vzdělávacího programu. Pedagogové věnovali dostatečnou pozornost nejen motivaci dětí ke vzdělávání, ale i dosahování jejich úspěšnosti ve vzdělávání. Pedagogové podporují děti v jejich aktivitě při výběru školy a následnému profesnímu uplatnění. Všechny děti věkově starší 15 let a nezaopatřené zletilé osoby se aktuálně vzdělávají ve střední škole. V oblasti vedení dětí k účelnému využívání volného času vytváří DD všem dětem podmínky pro jejich zájmovou činnost účastí v různých dostupných formách mimoškolních aktivit. Děti tak rozvíjejí své sociální a personální kompetence v jiném prostředí. V rámci zájmových aktivit a následných soutěží dosahují děti umístění na předních příčkách. DD se na základě realizace projektů pravidelně účastní sportovních her dětských domovů i s mezinárodní účastí.

DD sleduje socializaci a začlenění do společnosti zletilých nezaopatřených osob, poskytuje jim poradenskou pomoc, a to především při zabezpečení jejich bydlení či řešení tíživých životních situací. Informace o zapojení svých bývalých dětí do občanského, pracovního či osobního života zařízení získává převážně prostřednictvím udržovaných osobních kontaktů. Dětský domov je s mnohými z nich i v kontaktu prostřednictvím sociální sítě, v písemném i telefonickém spojení.

Po ukončení ústavní péče odcházejí děti zejména do své původní rodiny. Zletilým osobám je dle potřeb zajištěno ubytování v instituci Dům na půl cesty.

Závěry

Vývoj školského zařízení

Probíhá průběžná modernizace vybavení dětského domova a estetizace za pomoci studentů vysoké školy.

Změna ve věkové struktuře dětského kolektivu, polovinu celkového počtu tvoří děti do deseti let.

Přetrvávají dílčí nedostatky při pedagogickém vedení vychovatelů.

Silné stránky

Prostory a uspořádání rodinných skupin vhodně kopírují rodinné prostředí.

Zapojení dětí do zájmových aktivit snižuje patologické chování dětí.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Koncepční snahy a zároveň nastavení kontrolní a hospitační činnosti nepřispívá k jednotnému a systematickému vedení všech pracovníků dětského domova.

Zpracování programů rozvoje osobnosti dětí má nepřiměřeně velké prodlevy, což se odráží v pozdním nastavení individualizovaného přístupu k dětem.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

Systémové a jednotné vedení všech zaměstnanců dětského domova podpořit metodickými doporučeními na pedagogických radách.

Program rozvoje osobnosti dítěte zpracovávat neprodleně po ukončení adaptačního období s následným bezprostředním uvedením do praxe.

Doplnit materiální podmínky dětského domova, které by posílily např. návyky správného rozvoje grafomotoriky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny příspěvkové organizace Dětský domov a Školní jídelna, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace ze dne 25. 6. 2015, čj. ZL/040/2001, s přílohami č. 1 a 2 a dodatků č. 1 až 14
2. Jmenovací dekret ředitele organizace Dětský domov a Školní jídelna, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace, dnem 1. 8. 2013, ze dne 26. 7. 2013
3. Oznámení zřizovatele o pokračování výkonu funkce ředitele ze dne 28. 5. 2018
4. Školní vzdělávací program dětského domova ze dne 1. 9. 2018
5. Školní matrika k termínu inspekční činnosti (vzorek)
6. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti školní rok 2019/2020
7. Výroční zpráva o činnosti za školní rok 2018/2019
8. Zápisy z pedagogických rad a provozních porad konaných v roce 2019
9. Personální dokumentace zaměstnanců dětského domova – doklady o vzdělání, psychologická vyšetření, výpisy z evidence Rejstříku trestů, absolvování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (vzorek)
10. Plán vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2019/2020
11. Vnitřní řád dětského domova platný od 31. 1. 2019
12. Seznamy udělených a uložených opatření ve výchově za období od 1. 1. 2019 k termínu inspekční činnosti
13. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti ve školním roce 2019/2020
14. Knihy denní evidence pro jednotlivé rodinné skupiny v elektronické podobě pro školní rok 2019/2020
15. Evidenční rozdělení dětí do rodinných skupin k termínu inspekční činnosti
16. Programy rozvoje osobnosti dítěte ve školním roce 2019/2020
17. Smlouva s nezaopatřenou osobou o prodlouženém pobytu v zařízení k termínu inspekční činnosti
18. Minimální preventivní program na školní rok 2019/2020
19. Hodnoticí zpráva metodika primární prevence za školní rok 2018-2019
20. Směrnice o provozování kamerového systému ze dne 1. 9. 2019

21. Kniha návštěv vedená od roku 2004 k termínu inspekční činnosti
22. Kniha úrazů dětí vedená za školní rok 2019/2020
23. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor

Mgr. Pavel Schönwälder v. r.

Ing. Pavel Hon, kontrolní pracovník

Ing. Pavel Hon v. r.

Mgr. Kateřina Hrabovská, etoped

Mgr. Kateřina Hrabovská v. r.

V Ostravě 13. prosince 2019

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Jan Effenberger
ředitel školského zařízení

PaedDr. Jan Effenberger v. r.

V Ostravě 16. prosince 2019